

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	10 frt. o. 6.
Félévre	5 " 50 kr.
Évnegyedre	3 " " "
Egy órára	1 " " "

Szerkesztői szállás:

belső tudósítások 122 szám.

Kiadó hivatal:

középtudása Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorát 1-ször 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajonát (Wollzeile 22.) Haasenstein és Voglornél (Neuer Markt 11 szám.)

Pestben: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyiltéri cikkek

sora után 20 kr. előleg beiktatása mellett a szerkesztőséghez küldendők. Előzetes s hirdetés a kiadó-hivatalnál letetik.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY“

1870-ki XV-dik évfolyamára.

Hogy t. olvasóink a **küszöbön álló nagy fontosságú harci eseményekről** rögtön és pontosan értesülhessenek, minden nevezetesebb eseményről **eredeti távsürgönyöket közlendünk.** A lap megjelenése közben érkezett távsürgönyöket külön adjuk ki és **vidékre is külön expedáltakat.** A más lapok által hozott táviratokat a „Legujabb“ rovatban találják fel t. olvasóink; ha a pesti táviratokkal érkeznek nevezetesebb hírek, ezeket a „K. Közlöny“ rendkívüli mellékleteként, **a pesti lapok megérkezése után pár órával, külön lenyomatban hordatjuk szét.**

A Szerkesztőség.

Előfizetési-díj:

Egész évre 10 frt., félévre 5 frt 50., évnegyedre 3 frt., egy órára 1 frt. o. é.

Az előfizetési pénzek posta-utalvánnyal kiadó Stein Jánoshoz (bel-középtudási könyvkereskedésbe) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Pest, aug. 5-én, 1870.

(B.) Miatán az országgyűlés magát constituálta, az új ülészek üléseit ma felfüggesztette, s így a részben szelendő áll be. Annal nagyobb érdeklődéssel olvassák a hírlapok olvasói a harciérőre érkező tudósításokat, ambar legelső tudósítások rendezése nemcsak bízogások, hanem rendszerint nem is bírnak kellő hitelességgel. A hiányos tudósításokra épített hírlapiról kombinációk könnyen félrevezethetik az olvasó közönséget, mert a cikkíró többnyire nem szakember, máfelöl rendszerint pártállást foglal el.

Az eddigi tudósításokat összevéve, úgy látszik, hogy Saarbrückennél a francziák maradtak előnyben, míg Weissenburgnál a poroszok.

A saarbrücki esetepek csekélyebb horderejű, míg a weissenburgi nagyobb fontossággal bír, azonban mindkettő kisbészertű összekötés volt, hogy sem ektől a döntőesetára következtetni lehetne.

Eanyi miődösze, mit a jelen válságos percekben hitelesen constatalni lehet.

A magyar osztrák birodalom semlegeségét még eddig következetesen s celszertelen vezetik az illető kormányfők, s ha a hadviselő felek pár vesztett s nyert ceata után arról győződnek meg, hogy egyik a másikat nem semmisítheti meg, hihetőleg sikerrel lépneek közbe a semleges hatalmak diplomatái.

Értsük meg egymást.

Többet észszel, mint erővel.

+ A napokban egy Magyarország-hoz intézett intő szöveget olvastam, melyben egy magyar kir. honvédtiszt e jeligt hangoztatja: „Németek és magyarok sorakoztatok!“

A „Mahnruf an Ungarn!“ röpv szep eszméit nagy gyönyörűséggel olvastam; de nem találtam fel bennök a gyakorlati politika savát, e nélkül pedig az ily szellemi termék nagyon kesernyész egy régi publicista nyének.

En már a hangzatos mottót is szükkeblünk találom; mert nemcsak a németnek és magyaroknak kell ám a béke érdekében keznet fogni, hanem minden művelt nemzetnek. Lám, ha Magyarországon csak az a két népelem áldozna szívverével a haza oltarán, még ezt az országot sem védhetné meg a harci kard. Ezért, az a jelmódat nálunk nem alkalmazható; de nem alkalmazható Európában se, mert a nyugati civilizáció érdekeit se lehet megoltalmazni az 1789-ki nagy nemzet nélkül. Azt hiszem, e felett magában Németországban sem kétkednek. Mi pedig tudjuk azt, hogy érdekeink, államunk függetlensége oly annyira összeforrt egy ezredéven át az európai polgárisultsággal, melynek épen a német és franczia nem-

zetek kell hogy legerősebb oszlopai legyenek, — hogy attól a mi ügyünk el nem válasszható. Attól függ Magyarország állami önállósága is; mert a mely perczben ez európai érdekek szolgálatára képtelenek kéválnának, minket is elfeledne a világ, s népés államtársaink egyszerűen, felettünk ténének át a napirendre.

A röpv azt állítja, hogy Napoleon esaládja érdekében rántotta elő a háboru ürügyet. Nem akarom e tételt bonczolni; csak azt kérdeem a magyar kir. honvédtisztól: nem a Hohenzollernnek „Hausmacht“-jának megerősítésére gondolta ki Bismarck a spanyol jelöltség felállítását, bár előre tudhatta, a minthogy tudatták is volt vele, hogy azt Francziaország el nem tűrhetné. Ily állásában a dolgoknak nem azt kívánta volna-e az okosság, hogy ne nyujtsanak ürügyet Napoleon keze alá?!

Hogy a ma folyó harc „szent“ lenne, ezt, mint az európai polgárisultság barátja — tagadom. Nem szent az, bár mindkét fél a nemzeti lelkesedés zászlója alatt sorakozik egymás ellen; nem szent ép azért, mert a helyett, hogy a német és franczia egymás mellett álltanának, kardjaikat keresztetik, holott azokat együtt használhatnák, mindkettőjük javára, egy harmadik felszabadítására. Egyelőre a délnémetek sem tarták e harcot „szent“-nek (újabb tudósítások szerint Münchenben is érzik már az északi légnyomását); csak miután látták, hogy semlegesek nem maradhatnak álltak a német nemzeti lobogó alá, és korántsem „egy emberként a porosz királyi ház“ mellé, a mint ezt B. úr állítja, a mi ha igaz lenne „Gross-Preusent“ jelentene és megfosztaná a harcot német nemzeti jellegétől.

A röpv tovább így szól: maguk az osztrák-németek is belátják a semlegeség szükkeblét; de adandó alkalommal azt kívánják, hogy Magyarország-Ausztria lépjen sorompóba Németország javára; a magyarok egy része rokonszenvez „a császári Francziaországgal“, a másik rész „Németország szövetségét“ óhajtja.

Nézetem szerint ez a felfogás nagyon téves. Hogy a francziával igaz, hisz német írók is nevezték népiüket a „kelet francziá“-nak; de ez a rokonszenz nem az 1852-ben felállított császárságnál veszi eredetét, hanem hódotat azon elvek iránt, melyeket e nagy nemzet 1789 ben hirdetett a német nép értelmiségének tapsai közt, s a mely elveket mi is törvénybe foglaltunk 1848-ban.

Azt sem tagadatom, hogy a magyar nemzet nagyra becsüli a német nemzetet; de nem azt a németet, ki zündnadel-lel akarja Németországot legelső európai, katonai császársággá tenni, hanem azt a németet, ki Közép-Európában a tudomány hatalmával az európai béke egyik garantiját óhajtja felállítani az alkotmányos nagy német hazában.

Mit óhajtának az osztrák-németek, ma még biztonssággal alig lehetne megmondani; de ha csakugyan azt óhajtának, hogy a legelső „adandó alkalom“-mal lépjen a mi monarchiának a fegyvertáncz körébe — nem tudnák mit óhajtának. Nemcsak a francziát és orosz, de másokat is szembe találna egy olyan porosz-osztrák-magyar szövetség, mely Európának a békét akarná „dictálni.“ Ha jól emlékezem, ez ellen az eszme ellen már akkor tiltakozott Anglia, Franczia és Oroszország, midön a néhai Schwarzenberg hg csak embrióját mutatá fel Frankfurtban.

Igen de azt mondja B. úr, hogy nekünk halálos ellenségünk „Oroszország.“ s ettől csak úgy menekülünk, ha Németország szövetségét keressük, e nélkül elvesztünk. Az én szerény véleményem szerint ép úgy és akkor vesznének el mi, ha miudént egy kártyára tennénk fel. Ez nem is lenne politika. Ha így jártak volna el államférfiaink régen is, ma igazán nem állna Magyarország.

Nekünk nem ellenségünk Oroszország, hanem csak is az orosz despota uralom, melynek vonásait a porosz militarismus sisakján is látni néhol. Ez ellen az absolutismus ellen tagadhatlanul egyik természetes szövetségünk az alkotmányos érzelmű, szabadságszerető német nép. De nem egyedül! Szövetségeseink e részben a többi művelt és alkotmányos népek, hogy csak kettőt me-

litsék: Italia és Anglia. Szövetségeseink továbbá maga az orosz nép is, mely már lassanként ki-kijut az egyiptomi sötétségéből. Végül a panszlavismus ellen természetes szövetségeseink a román népfajok is. Ebből kitűnik, hogy nekünk több természetes szövetségeseink van, s hogy nem szabad kizárólag német, vagy franczia rokonszenzvel táplálkoznunk, hanem az alkotmányos szabadság hiveinek kell mutatkoznunk egész Európa előtt és akkor, nemcsak a német kar mozduland meg mellettünk, ha bennünk, az európai műveltség és szabadság bástyáját fenyegetné, bármily hóditó zsarnokság.

Ugy hiszem ily értelemben állítottott fel s így is kell felfognunk a dualismust is, és nem szabad azt német-magyar uralom-megosztásnak jellemezni.

Tagadhatlan igazság az, hogy egy szabad nagy Németon fennállásunk biztosítéka, ha nem ölt katonai császárság alakot. Az is igaz, hogy ez a Németország a hóditó panszlavismus ellensége kell hogy legyen, miből önként következik, hogy barátunk kell hogy legyen, kell hogy maradjon; ebből foly ki az is, hogy a magyar külpolitika nem fordulhat „Németország ellen;“ de még kevésbé fordulhatna a nyugati civilizatio érdekei ellen, ha t. i. olyanokat látnánk egymás mellett, kik a hagyományos hóditási végrendeletnél fogva, nem lehetnek Németország jó barátjai, hanem az absolutismus viadurai voltak és lesznek.

Nagyon különösnek találom B. úr azon okoskodását: Föltéve, hogy Poroszország egyetért Oroszországgal, ha Napoleont legyőzhetnének, ez a győztes szövetség feldarabolná a mi monarchiánkat; tehát, ha Napoleon veretik meg, avatkozzunk be az ő javára; hisz ép ekkor törne szét a győztes Porosz- és Oroszország. Ez az okoskodás alaptalan. Nekünk, míg a két fél egymással küzd, nem szabad beleavatkoznunk; hadd végezzen a két óriás egymással, egyik sem telheti a másikat nyomorékká. Nem hogy beavatkozzunk mi, de oda kell hatnunk, hogy más se avatkozzék be; különben oly harc kél, a melynek vége belátatlan. Csak nem hiszi B. úr azt, hogy, ha mi a megvert porosz mellé állanánk, a franczia egyedül maradna. Ma is vannak hangok az orosz napi sajtóban, melyek franczia-orosz szövetségről szólnak. Anglia tétlenségére sem számíthatnánk.

Avagy azt mondja a röpv, hogy a porosz-orosz szövetség létezése valószínű. Ha igen, akkor nekünk nincs mit keresni e két hatalom mellett, ha csak nem akarjuk megújítani a „szent szövetséget“ mindazon következményeivel, melyekkel a német nép, az 1813-diki szabadságharc daczára, már 1820-ban torkig lakott volt. Különben egy porosz-orosz aliance-al szemben a többi Európa állana, s ez oldalon talán egész szélesebb lenne a levegő — mint amott!

Parlamentünk is a mai semleges hatalmak közt látta helyét Magyarország-Ausztriának s ebben nagyobb biztosítékot is találja a harc lehető esélyeire is, mint a röpv azon elmefuttatásában, hogy ki tudja megadhatja-e, megakarja-e adni Bismarck az orosz szövetség megígért díjját. Az ilyen „kitudja“-féle biztosítéka a politikus nem épít, nem építhet.

Németország confederatioja mikor és miként fog véghezmenni, ez lehet közel, lehet távol idő kérdése; de szerintem az nem lehet kérdés, hogy Ausztria Magyarországnak ezt Németországra kell bízni, e bel németügybe nem szabad belevegyülnie.

Szivesen elismerem azt, hogy Ausztria-Magyarország fennállása német érdek is; de állítom, hogy nem kevésbé európai és pedig nemcsak azért, hogy éket képez az északi és déli szlávok közt, hanem főleg azért, mert bajnoka volt mindig az alkotmányos szabadságnak, s mint ilyen, magkövét képezi egy oly birodalomnak, melyben német és magyar, román és szláv egyaránt élvezhetik a szabadság áldásait.

A röpv azon állítására, hogy a germanizálás csak a „bécsi udvari párt“ törekvése volt mindenha, azt felelem, hogy az Ottók korában még nem volt bécsi udvari párt, mégis szemet szúrt Magyarország önállósága.

Ezért én is azzal tartok, hogy a „józan politika nem ismer boszút, nem hálát; feladata az adott körülményekhez képest cselekedni, a mint azt a nemzet és haza érdekei megkívánják.“

Hanem ép azért, mert így gondolkozom azt mondom:

miködjék Ausztria-Magyarország közre a semlegesekkel az európai béke helyreállításában; de ne hagyjuk magunkat „rokonszenz“ által jobbra, vagy balra a harcra vonatni; és ha fegyvert kényszerülünk fogni, tegyük azt úgy, a mint azt nemzetünk és hazánk, de Európa polgárisultságának érdekei is követelik; ne dictáljunk másodmagunkkal „törvényt Európának,“ hagyjuk ezt Európára; akkor aztán nemcsak hogy „menthetlenül“ el nem veszünk, de államunk jövőjét is biztosítjuk — hosszú időre; — mert hát: többet észszel, mint erővel! s a mint Deák Ferencz nagy hazánkfia a képviselőház július 30-ki ülésében oly bölcsen mondá: „az országnak nem szabad sympathiák és antipathiák szerint eljárni: az ország előtt csak a haza érdeke irányadó, nem pedig az, hogy melyik hadakozó fél iránt érez több, vagy kevesebb rokonszenzvet.“

Pest, aug. 3. 1870.

(r. l.) Az országgyűlés első ülészaka ma — miként előre jelezve volt — bezárított, de csak azért, hogy a törvény rendeletének elég tétessék, mert e következő ülészek már a holnapi napra van összehívva.

A képviselőház mai zárt ülésében azon eljárásról folyt a tanácskozás, a mely a második ülészek megoyitása alkalmával megtartandó lesz, és abban történt megállapodás, hogy mindenekelőtt a két alelnök választassék meg, s csak aztán sorsoltassék ki a kilencz osztály, mert az alelnökök egy osztály tagjai sem lehetnek.

Az alelnökségre — mintán Gajzágó Salamón kineveztetése az államzámvevőszék elnökévére már megötrént — bizonyára Bittó István az eddigi második alelnök és Perczel Béla fognak megválasztani.

Erre következik majd a kilencz osztály alakítása sorsbuzás utján, végre, ha az idő még engedi, a hat jegyző megválasztása.

Délutáni 5 órakor folytatatni fog az ülés, melyben a háza ügy, a pénzügyi bizottság és valószínűleg a delegatio tagjai is megválasztanak.

Pénteken biteltesítik a jegyzőkönyv, mire az országgyűlés elnapolja magát.

Hogy ezen elnapolás meddig tartand, azt előre meghatározni nem lehet, az az eventualitásoktól függ.

Mihelyt a rendkívüli körülmények követelnék, az országgyűlés három nap alatt ismét együtt lehet, miután a távirida utján ismét összehívható képviselőkből bőven kitelik azon szám, melyre szükség van, hogy a ház határozatképes legyen.

Ma érkezett az első távirat, a mely a háboru tetleges megkezdését pozitívással jeléz.

A berlini hivatalos bulletin, ambar ellenmondásban látszik lenni a francziával, ezt megérősíti.

Arnaul porosz falu a trieri kormánykerületben, Saarbrücken közelében, kissé dének fekszik. Gersweiler falu épen oly távolságra esik Saarbrückentől nyugati irányban. A két falu között vasút vonal el Metztől Saarbrückenen át Neun Kirchenbe.

Arnaul és Gersweiler mellett fekszenek a Saabrückent uraló magaslatok, melyekről a támadás intézetett.

A porosz távirat legkevesebbet sem emlit az eredményről, semmit sem szól az előrenyomult ellenség visszaveretéséről, csupán azt mondja, hogy az összeköttetés Saarbrücken, Trier és Saarbrücken között, tehát a Saarbrücken mögötti téren egészen szabad.

Ha még tekintete vészük, mikép a berlini bulletin szerint Saarburgot, észak-nyugatra a poroszok tartják megszállva, míg Saarbrückenről mélyen ballgat, az tűnik ki a dologból hogy ez utóbbi várost csakugyan bevették a francziák.

„Mindem kezdet nehéz“ tartja a közmondás. Így van ez főleg a háboruban.

Az első összecapás kétségkívül megtörtént már, a dolgok gyorsabban fognak eszentul fejlődni, tehát több érdekes táviratra is tartanak számot, hanem annál óvatosabbnak kell egyezersmind lennünk a hiteledásban, mert hogy a tenden-

tionus táviratok valamint eddig nem hiányoztak, egy ezental sem fognak hiányozni, és hogy csaknem a közepén kell majd keresnünk az igazat, az bizonyos.

A magyar-osztrák állam híven ragaszkodik, az egész Európában elismeréssel találkozott semlegességhez, hanem azért szem előtt tartja az eventualitásokat, s míg egyrészt a közös hadügymiszerre bizta, adjon-e a három évet már szolgálathatban töltött rendes katonaságnak — melyet eddig october elején rendszeren el szoktak bocsátani — szabadságot, addig az orosz-galicziai határokon már tavaly megkezdett erődítési munkálatok gyorsabban s erősebben folytatandók.

Mind ezt az előrelátás szorosra parancsolja.

A csatatérről.

Az augusztus 5-én reggel és tegnap este érkezett távsürgönyök kétségtelemre teszik, hogy a saarbrücki vereség után 3-4 nappal a poroszok intéztek támadást a francziák ellen, egy Saarbrück-től meglehetősen távolos helyen, Weissenburg mellett. Az első magántávirati tudósítás volt a „Peeter Lloyd“-hoz intézve, s azzal lényegében megegyez az, mit a porosz sürgöny tegnap este jelentett, s mely így hangzik:

Berlin, aug. 4. este 9 órakor. A Wolff féle iroda jelenti Niederottbachról, aug. 4. d. u. 6 órakor: A koronaherceg hadserege, a koronaherceg szemei előtt fényes, de véres győzelmet aratott a francziákon Weissenburg s a mögötte levő Geisbergnek rohammal való bevételeben. Az ütközetben bajor hadtest ezredei. A Douai francia hadosztály, a Mac Mahon hadtestéből, a tábori sátrak hátrahagyása mellett, feloszlásban visszaverett. Douai tábornok meghalt; a meg nem sebesült foglyok száma felülhaladja az 500-at, ezek között sok turkos; egy ágyu kezeinkben maradt. Részünkről Kirchbach tábornokot könnyed sörtilés érte; a király-gránátosok s az 50-dik ezred súlyos veszteségeket szenvedtek.

Maincz, aug. 4. Ma reggel a porosz déli hadsereg három hadteste (60,000 ember) Weissenburgnál Douai francia tábornok hadosztályát (5000 ember) megtámadta, s szétverte azt. Douai megületet, a tábori podgyász, 500 fogoly s egy ágyu elvétele. Óriás veszteség mindkét részen. A csala nem nagy fontossága.

Egy baseli távsürgöny mintegy a fontebbiekre feleletet adva, arról értesít, hogy Douai hadosztálya tegnap a poroszok roppant nagy túlszámú száma által megtámadtatott s kezdetben állomásából kiszorított, azután azonban ismét támadólag lépett föl s a poroszoknak tetemes veszteséget okozott.

A küzdelem iszonyu lehetett, mert az eddig érkezett porosz sürgönyök mindnyájan a „fényes, de véres győzelemről“ szólnak. A csata soká is tarthatott, mit azon körülmény bizonyít, hogy noha reggel, még pedig korán kezdődött meg, délelőtt 10 órakor a porosz főhadiszálláson még semmit sem tudtak felőle. Míg a francziák a roppant tuloró ellen ritka kitartással küzdöttek, megérkezett Mac Mahon segélye s a valószínűleg már kimerült németeket visszavonulásra kényszerítette. Ezt azon körülményből is sejtetni, hogy a porosz tudósítás nem mondja azt, miszerint a német hadsereg megszállva tartja Weissenburgot, pedig nem lehet, hogy 50—60,000 ember csak azért ment át ellenséges területre, hogy egy kis csapatot szétverjen s azután nyugodtan visszaterjen. (Aug. 5-ki táviratunk szerint Mac Mahon hadteste (50—60,000 ember) nemcsak Weissenburgból, de minden posztionkból kiverte a 150,000 emberre felszaporodott poroszokat.)

Ez ütközetet következő megjegyzéssel kíséri Kápolnai: a porosz forrásokból eredő sürgönyökből egyelőre csak annyit tudunk, hogy egy hadosztály francia, tehát körülbelül 2000 harcra hivatott két német hadtest, az az körülbelül 40 ezer harcász által megverett. Ha tehát a bécsi sürgöny, mely 3 német hadtesttel támadtatja meg a francziákat, téves is volna, mégis meggyőződünk, hogy a francziák visszasszorítása, az ellenséges túlszám által magyarázható meg. A franczia főcsapat működésére a weissenburgi kis ütközet semmi befolyást nem gyakorolhat. A döntő pont nem fekszik Hagenua előtt, hanem a Mosel és a Nahe völgyekben.

Egy másik baseli távsürgöny pedig azt mondja, hogy a franczia főhaderő elnyomulása Metzben megkezdett; hogy mely irányban, az nem mondatik.

A saarbrückeni ütközetről következő részleteket írunk: A francziák részéről Frossard tábornok hadosztálya indult a Saarbrücken körüli magaslatok elfoglalására. A francziák állítása szerint három porosz osztály tartotta azokat megszállva. Igen heves küzdelem folyt s a golyószóró először került alkalmazásra és rendkívüli hatást tön. Miután a császár parancsot adott ki, hogy a golyószóróval csak akkor löjjenek, ha az szükségesnek fog mutatkozni, a francziák 160 meternyi távolságon egy ellenséges csapatra löttek. A csapat egy pillanat alatt szétázorított s létszámának felé elveszté. Éppen így járt egy másik porosz osztály is. A franczia tüzértűztek egyhangúlag constatálják, a golyószórónak, a mitrailleusnak, vagy ha egy régi

magyar hadtani ágyúnevet fel akarunk eleveníteni, a „sereg bontónak“ szétromboló hatását; porosz golyók is constatálják a franczia fegyver túlsúlyát. Bazaine tábornagnak is volt ellenséges csatározókkal ütközete, kik közül többen megöltek. Itt francia részről egy sem sebesült meg.

A „Tagespresse“ egy távirata szerint a száz testőr egy része bravórral harcolt s a császár és császári herceg elé is hullottak a golyók. A császárt mindentvé követte, lélekjelenléte s hidegvérűsége, melyet a veszélyben tanusított, méltó volt a névhez, melyet visel.

Hírszerint a francziák bevették Saarburgot. Leutenburgnál előrsi oszta volt: 25 francia vadász szétvert 150 porosz lovasot.

A lapok azon híre, mintha Saarburg már be volna véve, még nincs erősítve.

A folyó hó 2-iki Saarbrücken elleni hadműveletnek az volt a célja, hogy a Saar balpartja elfoglalassék. E cél eléréte. Bazaine hadtestének egyik osztálya a Saarbrücken és Saarlouis közti ellenséges hadalás kémszemléjét eszközölé, Werdentől 1200 meternyi távolságra. Az ellenség ott nem volt nagy számmal.

A „Journal des Débats“-nak m. hó 29-rről ezeket írják a (francia) keleti határokról:

„A napokban több apró csatározásaink voltak, melyek igen jó hatást gyakoroltak katonáink harczi lelkületére. Azon állíták, hogy puskaik jobbak mint a poroszoké, igaznak bizonyult be. Tegnap (28-kán) a Micheler dandár Forbachnál találkozott az ellenséggel, s 6 emberét elejtette. Ez bizonyosságul szolgált arra nézve, hogy fegyvereink 600 meternyi távolságra is elég biztosan lönek, míg a poroszoké nem találtak senkit s csak itt ott csapott le egy eltévedt golyó.

E császár által elrendelt napontai kémlései rendszer a legjobb hatással van. Katonáink ennek következtében igen tökéletesítik magukat, ők minden nap találkoznak az ellenséggel, s minthogy ezt többnyire visszavonulni látják, bátorságuk csak fokozódik. A főlebbvalók alig képesek az egyes csapatokat az üldözésektől visszatarítani. A Chassepot a szó teljes értelmében égni látszik kezükben.

A bajor hadügyminiszter egy hivatalos jelentése szerint f. hó 1-én délelőtt Egglöfstein őrnagy (mint azt már tegnap is jelentettük volt) bajor könnyű lovasokkal s porosz huszárokkal Stürzelbrunn felé kémszemlést tartott, mely alkalommal a csapat francia előőrsekre bukkant, s mindkét oldalról több sebesült volt. Stürzelbrunn egy francia helység, közel a bajor határokhöz, Bitschtől keletre, s Pirmasentől délre, a Bitschtől Landau és Weissenburg felé vezető úton. A stürzelbrunni üszszettközésnél a Chassepot fegyverek czélszerűsége bebizonyult. E fegyverek ügyes lövszerek kezeiben iszonyu pusztításokat idézhetnek elő.

Drezdából aug. 4-ről jelentik, hogy ama napon Neuwerk előtt 2 francia hadibajó jelent meg. Heiligendamm előtt szintén több hajót táltak, melyek a víz mélységét mérik. A hajó mozdulatokból ügyes keleti tengeri hajókalauzok jelenlétét gyanítják. Neuwerk egy Hamburghoz tartozó sziget az Elbe torkolat előtt. Innen adatnak az Elbebe bemenetelre szükséges jelzések. Heiligendamm egy laza kövekből készített gát; a Mecklenburgtól Dobberauig terjedő parton. Az fél mérföldnyi hosszúsága, 50 lábnyi szélességű s 12—16 lábnyi magassága.

Cherbourgól érkezett hírek jelentik, hogy egy porosz monitor délre a keleti tengertől a „Thetis“ francia fregatte által elsüllyesztett.

München aug. 5. Egy versio szerint a németek a Weissenburg melletti csatában 300 halottat és 600 sebesültet vesztettek.

Strasbourg, aug. 5. Mint hírlik, Mac Mahon egy macacs csatában a poroszokat Weissenburgnál visszaverte.

Magyar országgyűlés.

A képviselőház ülése aug. 3-kán.

Elnök: Somssich Pál.

Jegyzők: Széll Kálmán, Bujanovich Sándor és Jámor Pál.

A kormány részéről jelen vannak: Kerkápoly Károly, Gorove István, Horvát Boldizsár, b. Estvós József, Szilágyi József, Bedekovich Kálmán, miniszterek.

A mult ülés jegyzőkönyve észrevétel nélkül hitelesítették.

Kerkápoly Károly: T. ház! A vallás- és közoktatási miniszternek 1870. évi kiadásainak fedezésére szolgáló 150,000 frt póthitelről, az 1870. évre besorozott ujonczoknak behívásáról továbbá a közbiztonság helyreállítása végett tett rendkívüli intézkedések befejezéséhez megkívántató póthitelről, végre a honvédelmi miniszternek 1870-dik évre megszavazott 5 millió frt póthitelről szóló törvényjavaslatokat Ő Felsőge legmagasb szentesítésével ellátva, van szerencsém a t. ház asztalára letenni, kérvén azoknak kihirdetését és hason célból a főrendekhez leendő átküldését.

Bujanovich Sándor és Májláth István jegyzők: (Olvassák a szentesített törvényeket.)

Elnök: Ezen szentesített törvényeket hódoló tisztelettel venén a ház és kihirdetvén, hasonló kihirdetés végett a főrendekhez át fognak küldeni.

Napirenden van a tegnap elfogadott kolozsvár-bóosi vasutára vonatkozó törvényjavaslatnak harmadzsi felolvasása és szavazása alá bocsátása.

Bujanovich Sándor jegyző: (Olvassa a kolozsvár-bóosi vasutára vonatkozó törvényjavaslatot.)

Elnök: Elfogadja a ház a most felolvasott törvényjavaslatot? (E! Nem!) A kik elfogadják, méltóztassanak felkelni. (Megtörténik.) A többség elfogadta. Tárgyalás végett a főrendházhoz fog átküldetni.

Kerkápoly Károly, pénzügyminiszter: Van szerencsém bemutatni Ő Felsőge-től az országgyűléshez intézett egy legmagasabb leiratot, kérvé annak felolvasását és hasonló czélből a főrendekhez leendő átküldetését.

Széll Kálmán jegyző: (olvassa) Kelt Bécsben, 1870. évi augusztus 2-kán. Ferencz József. Gr. Andrássy Gyula. Mi első Ferencz József, Isten kegyelméből osztrák császár, Csehország királya stb. és Magyarország apost. királya, kedvelt Magyarország és társországai bü zászlósainak, egyházi és világi főrendeinek, kik az általunk 1869. évi ápril 20-dik napjára Pest szabad kir. városunkba összehívott országgyűlésen egybegyűlvék, üdvöt és kegyelműnket.

Kedvelt híveink! Midőn az általunk 1869. évi ápril 24-ik napján megnyitott 1869/72. évi országgyűlés első ülészakát ezenel berekesztjék, egyzersmind a második ülészakát a folyó hó 4-dik napjára összehívottunk nyilvánítjuk, kikhez egyébiránt császári és királyi kegyelműnk és kegyelmességűnkkel állandóan hajlandók maradunk.

Elnök: A most felolvasott legkegyelmesebb királyi leirathól megértette a tisztelt ház, miként a jelen országgyűlésnek első ülészakát Ő Felsőge koronás királynknak bezárni, egyuttal a második ülészakát megnyitására a holnapnapot kitzni méltóztatott.

Ha csak pusztá szokás volna, hogy az elnök minden ülészakát bezártával bucsubeszedet tartson, ugy e komoly időben nem utatnánk a tisztelt házat; nem tartóztatnánk s anyni munka közepette nem fárastanánk előadásommal ugyis kimerült figyelműket. (Halljuk!) De én azt tartom, hogy az elnöki zárbeszed egy neme a számadásnak, melyly a képviselőház a nemzetnek tartozik, hogy abban, mint tükörben mutassa fel azt, mit a képviselőház egy év leforgása alatt tett; mutassa fel munkájának gyümölcseit, hogy méltányolhassa ezeket mindenki s tájékozhassa magát az iránt, mi és mennyi még az, mit a legközelebbi ülészakától várnia kell és lehet. (Tetszés.) Ugyanazért engedje meg a t. ház, hogy e kötelességemet a lehető legnagyobb rövidséggel, de azért egész szabatsággal teljesítem. (Halljuk!)

A jelen országgyűlés alatt, melyet koronás királynknak mult 1869-ik évi ápril 20-ára összehívni és saját legmagasabb személyében ápril 24-én tinnepélyesen a budai várpalotában megnyitni méltóztatott, a képviselőház május 1-8-án tartott 5-ik ülésében alakult meg, s kezdetétől fogva a mai napig 228 ülést tartott.

Alakulásakor az igazolt képviselők száma 327 volt 46 választás ellen kérvény nyújtott be, ötnök választási jegyzőkönyve ellen tétetett kifogás.

Az országgyűlés folyama alatt a kétségbevonat választások száma 56-ra növekedett, ezek közül az illető bizottsági bíróságok igazoltak 47 képviselőt, vizaglat rendeltetett 7 ellen, megsemmisített 2.

A megvizsgált választások közül igazoltatott 4, megsemmisített 1, megszüntetett 2. Az igazolt képviselők legnagyobb száma 433 volt, mely szám a közebejött halálozások és lemondások szerint időnkint változott. Halál által sorainkból kiragadtatott 12 képviselő, kikről még egyszer emlékezünk meg e helyen részvételt és kegyelettel áldást mondva hamaikra. A lemondott képviselők száma 31, kik közül újra megválasztott 2. Tanácskozássink czélszerű és gyorsabb vezetése végett a szabályszerűleg kisorsolt IX osztályon kívül a képviselőház még 10 állandó: (igazol és igazolást bíráló naplobíró; gazdasági, számvizsgáló, kérvényi, mentelmi, pénzügyi, vasuti, könyvtári.)

6 külön tárgyra vonatkozó: (válaszfelirati zárszámadásokat megvizsgáló egyetemi lapok jogi természetét megvizsgáló, a közös alapokat és alapítványokat megvizsgáló tanügyi javaslatokat megbíró és az ország czimerét meghatározó) bizottságokat választott meg.

Ezenek kívül a főrendekkel együtt résztvett a képviselőház 4 országos bizottságban, melyek tagjai: 1. a fumei, 2. a jegybank kérdésében 3. a delegatiónban a közös érdekű ügyek felett tanácskoztak és 4. a függő államadosságok kezelését ellenőrizték. Ezen bizottságok részéről 310 jelentés nyújtott be. Indítvány beadatott 31, Határozati javaslat 64, Interpellatio 228, Törvényjavaslat 130, Kérvény 1859. A főrendháztól érkezett izenet összesen 87. Mindezekre vonatkozó határozatok száma, ide nem értve a kérvényeknek rovatos elintézését, 2418-ra rug.

Ő cs. és apostoli kir. Felsőge elé szentesítés végett felterjesztett 72 törvényjavaslat. Ezekből szentesített 1869-ben 26, 1870-ben 46, összesen 72 törvényjavaslat. A képviselőház előtt még tár-

gyalás alatt van 2, visszavonott 3, a többi még nem tárgyalatott vagy mellőztetett.

Szabad legyen ezen statisztikai kimutatások után még a képviselőház jelen évszaki működésének eredményeit is bemutatnom, és lehető legnagyobb rövidséggel jeleznem. (Halljuk!)

Az 1869-iki és 1870-iki költségvetést, és az adózás külön nevei, megállapító törvények, melyek ez alkalommal egész részletességükben behatólag tárgyalattak, és az 1868-iki évi számadásnak megvizsgálása meg az államszámvevőszék felállításá hazánk pénzügyében korszakot képeznek, a mennyiben kiindulási biztos alapot nyújtanak jövőre az állambizartás pontos kezelésére és szigorú ellenőrzésére.

Az 1870-iki XVIII. t. czikk, mely az államszámvevőszéket föllállítja, az országgyűlésnek, különösen a nemzet képviselőinek kezébe teszi le mindazon eszközöket, melyekkel az állam vagyonának egy, mint jövedelmeinek és kiadásainak hűségese kezelését biztosíthatja és ellenőrizheti.

Fontos és nagyértékű feladat ez, melyet mindig lelkiismeretesen, nálunk különösen annál nagyobb szigorral kell teljesíteni, mert az 1870-iki költségvetésben megállapított rendes és rendkívüli szükséglet a fedezett 14.766.942 frttal haladja meg. Megszavazott ugyanis a képviselőház 1870. évre a) Rendes szükségletekre 153,904,661 frtot b) Rendkívüli 38,652, 677 frtot. c) Miniszterek számára külön megszavazott póthitelek összege 6.542,163 frtot. 1870-i összes szükséglet 199.099,501 frtot. Fedezett: a) Rendes 147.791,354 frtot. b. Rendkívüli 36.541.505 frtot. Összesen: 184.332,859 frtot. Hiány 14.766,942 frtot.

A kereskedelmi, vám-, távirda- és posta szerződések, melyek: A német vámejeggyel, Angol- és Bajorországgal, a schweiczi szövetséggel, a szerb- és duna fejedelemségekkel, az észak-német szövetséggel, meg a siami királyság, a kínai és japáni császárságokkal kötöttettek, s a háznak helybenhagyás végett bejelentettek, nemcsak hazánk és a nevezett államok kölcsönös érdekeit mozdítják elő az ipar és kereskedés terén, de egyzersmind tanuskodnak Magyarország világ állása felől. (Helyeslés.)

A közlekedési eszközök szaporodására, és a vizezabályozások előmozdítására szentesítették: 1. A magyar nyugoti, 2. a gácorozági, 3. a bánrévénadasi, 4. a gömri ipar, 5. a valkányperjamosi, 6. a nyiregyház ungvári, 7. az eszék-sziesz károlyvári, 8. a báttaszék zákányi, 9. a szentpéter-fumei mozdony-vasutakra, 10. a budai pesti lánczid megváltására, és 11. a Pesten felállítandó posta- és távirda épület felállítására vonatkozó; nemkülömben: 1. A Duna folyamának a főváros melletti szabályozását, 2. a Temes folyó és Béga-csatorna területének ármentesítését, 3. a Ferencz-csatorna átruházását s meghosszabbítását elrendelő törvények.

Kétségen kívül igen szép eredmények, melyeket nagy örömmel fog üdvözölni a nemzet; ugy látszik azonban, hogy e tekintetben a fejlődés azon fokához jutottunk, melyen jövőre komolyan kell számolni az ország tehetőségével s csak ehez képest lesz ezental szabad ezen irányban óvakodva tovább haladni. (Élénk helyeslés.)

Az igazságszolgáltatás tekintetében következő törvények szentesítették, 1. a bírói hatalom gyakorlásáról, 2. a pénzügyi törvénysek ideiglenes fentartásáról, 3. a törvények kihirdetéséről, 4. a királyi vegyes bíróságokról, 5. a felebbviteli ítölőbírák számának meghatározásáról.

Valóban ki nem elégitő eredmény! csak is kezdemények ezek, és hogy még mennyi tennivaló maradt e terén, arról az igazságügyi miniszter ur által nagy szorgalommal elkészített, és a képviselőháznak beterjesztett számos törvényjavaslatok, jelesen: 1. Az első folyamodásu bíróságokról 2. a békebírákról; 3. a bírósági végrehajtókról; 4. a királyi ügyészségről; 5. a vadászati jogról; 6. az iparjog megszerzéséről; 7. a kisebb királyi haszonvételek megszüntetéséről;

8. a bírák és bírósági hivatalnokok nyujdija zásáról és áthelyezéséről; 9. a bírák felelősségről; 10. az állami tisztviselők nyugdíjaztatásáról; 11. az irtványokról és bérföldekről; 12. az udvartelki birtokokról; 13. a tagosításról Erdélyben; 14. a kataszteri felméréséről; 15. a testi büntetés megszüntetéséről stb. előggé tanuskodnak, egyzersmind felhívják a legközelebbi törvényhozást, hogy föggyelmét a most felsorolt kérdésekre fordítva, mindenekelőtt ezek megoldására törekedjék. (Teljeslés.)

A népnevelés előmozdítására, és a közoktatás kiterjesztésére, már az 1870-iki költségvetésben sokkal magasabb összegeket irányzott elő a vallás- és közoktatási miniszter; a képviselőház pedig ezeket nemcsak helybenhagyta mind, de még ezen felül közel egy millió frtot szavazott meg hasonló czélokra, különösen a népnevelésre, a tanítók kiképzésére és a tanárok fizetésének gyarapítására.

Üdvös irány, legjobb kezdemény ez, melyen okosan haladva a törvényhozás meg fogja vetni a józan polgári szabadságnak azon legbiztosabb alapját, mely a népek vallásos erkölcsiségében, és szellemi miveltiségében találja legerősebb támaszt.

Hadi készülétek.

Francia részről a rajnai hadsereg erejét 340 zászlóaljra, 140 lovas századra s 90—100 útegre teszik. Daczára a haderők e jelentékeny kifejtésének, Franciaország — ha a belső erődített helyek őrzete a mozgó a nemzetörségre bízatik — körülbelül ép oly erős második hadsereget állíthatna föl, miután erre nézve még 160 zászlóalj, 140 lovas század és 130 úteg van kéznél.

Azon hír, hogy a francziák átkeltek a Rajnán és Baden felvidékére Freiburg felé előnyomultak, egy oldalról sem erősítették meg. Ellenben való, hogy a francziák részéről a fő-csapatmozgalom a rajnai Pfalz és a Pfalz felé történik. A terület, melyre a francziák ily módon lépni akarnak, a luxemburgi határtól, illetőleg a Moseltől a Leuter beümléseig, tehát körülbelül 25 mérföldnyire terjed.

Minden jel arra mutat, hogy itt legközelebb nagyobbzerű és elkecsereget harcok fognak következni. (Már megkezdődött.) Itt áll egyszerűen a két főhadtest, t. i. a francia centrum (főhadiszállással Metzben) s a poroszok központosított hadteste (Mainzban a főhadiszállással) szemben egymással. Ez azonban nem zárja ki azon föltevést, hogy a francziák jobb szárnyukkal (főhadiszállás Strassburg) nem fogják egyttal ezen az oldalon is megkezdeni a működést s a Felső Rajnán való átkelést megkísérteni, hogy a poroszok balszárnyára a Rajnánál nyomást gyakoroljanak, s így netán támadásukat a Rajna tertielt ellen Mainz s a Lauter folyó torkolata közt takarják, támogatásuk s hatatosabbá tegyék.

A francia főhadiszállásról kelt hivatalos tudósítások szerint a bajor előőrsek a Leuter folyam mög vonultak és pedig a két fél előőrseinek kölcsönös csatározása közben. Ezen bajor csapatok a 2 hadtesthez tartoznak, mely a balszárnynak kiegészítő részét képezi s a Leuter határfolyam mentében volt felállítva, hol a múlt századokban számos véres ütközést történt.

UJDONSÁGOK.

—? Gr. Mikó Imre ő exciája és Dr. Szabó József, városunk köztisztviselőiben álló követői tegnapi, vasárnap d. e. a fővárosból megérkeztek városunkba és pedig, a mi jelentőséget kölcsönöz ez eseménynek, Pesttől idáig a vasúton. Ez útlet történt, hogy városunk képviselőtestülete, élén Filep Samu polgármester, Nagy Péter és Hintz György urakkal ő excellentiáját az indóháznál ünnepélyesen fogadták a nagy számmal megjelent kolozsvári polgárság nevében. Az indóház előcsarnokában polgármesterünk velős beszéddel üdvözölte városunk legbiztosabban álló képviselőjét, a n. v. arad-kolozsvári vasút megteremtőjét, Mikó Imre gróf ő nolgát. (E beszédet tér szűke miatt csak jövő számban adhatjuk.) Erre a megtisztelt rövid szavakkal megköszönte a szívélyes fogadtatást. Határtalan örömet fejezte ki a fölött, hogy végre hazánk királyhágonnenni része s elő sorban Kolozsvár városa is részesül a vasút ádásaiban. A szíves fogadtatást, melyben Kolozsvár részesíti, nem saját érdemeinek, hanem az örömeinek tulajdonítja, melyet a város érez ezen reá néz epochalis fontosságú esemény alkalmából. Megemlíti még, hogy képviselőink társaságában érkeztek közibőlük id. gr. Bethlen János, Takács János, Jakab Elek.

—? Andrássy Gyula gr., miniszterelnök, mint a „Reform“ írja, Hetzendorfba — 2 dik állomás a deli vasúton, közel Schönbrunnhoz — egy császári palotában fog lakni, melynek 40 lakosbája van s körülötte szép park terül el. A grófné és gyermekei a napokban követik a miniszterelnököt Bécsbe.

—? Gr. Mikó Imre ő nega vasárnap megérkezése és fogadtatása alapján azon hír terjedt el városunkban, mintha vasútnak ünnepélyes megnyitása végtér elmaradna, s mintha a fogadtatás pótolta volna azt. Nem tudjuk, mennyiben adjunk hitelt e híreknek. A vasúttársaság pesti főigazgatósága részéről azon ütemítást nyerte a vasúti hivatali személyzet, miszerint a pálya forgalmi megnyitására minden órán tartsa magát készen; végre mindezekhez azon körülmény, hogy már az árjegyzék is meg van állapítva s az indóháznál kifüggesztve, s mindennemű kezelési s üzleti hivatal berendezve: mindez valószínűvé teszi mindenesetre fennebb jelzett hírtünket.

—? Kerkapoly Károly pénzügyminiszter meg szándékozik látogatni közelebről, ha ideje lesz, választóit: a kolozsaiakat.

— A m. kir. keleti vasút orvosává a városi ny, mint vidéki közönség által jól ismert jeles fiatal gyakorló orvosot Dr. Salamon József neveztetett ki. Csak szerencsét kívánhatunk a választásához, mert Dr. Salamonban egy szakképzett fiatal erőt és szerencsés tapintatú orvost nyer a vasúti hivatalnokai személyzet.

—? Boldog város. Ó Budának nincs sem adósága, sem semmi nemű tartozása, s nemcsak nem ad többet ki, mint a mennyit bevesz, de sőt min mid marad valami az évi jövedelméből.

—? Vettük a m. vásárhelyi róm. kath. al-gymnasium értesítvényét az 1869/70. tanévéről. E szerint a tanulók összes létszáma a múlt tanévben 138 volt; ebből nemzetiség szerint magyar 76, ro-

mán 59, német 2 és eseh 1; vallás szerint pedig 76 róm. kath., 46 görög kath., 13. gör. keleti, 1 h helyvét és 2 unitárius; végre 20 növendék ösz-tüldijban részesült. Tanár összesen 7 működött; ezek között 3 egyházi és 4 világi tanár volt.

—? Háboru, kolera és földrengés, mind a három egyszerre sújja jelenben az emberiséget. A háboru a Rajna partján, a kolera Európa keleti határain, a földrengés a korinthis öbölben (Görög bou), hol több város és falu romba dült.

—? A helybeli róm. kath. főelemi tanodában, az elemi fi- és leányiskolákban, nemkülönben az óvodákban és szabalmozott magán leány-növeldeben főt. Lönbárt Ferencz apát s kanonok ur, mint róm. kath. egyházmegyei tanfelügyelő jelenlétében közelebről tartattak meg a második félelvi vizgálatok és pedig mindenik intézetben kielégítő eredményel. E tanintézetek közt különösen a már 20 év óta a Bartha kisasszonyok vezetése alatt álló két magán növelde volt az, melyből mind a nagy számmal megjelent közönség, mind címzett tanfelügyelő úr teljes megelégedés és azon meggyőződésben távoztak, hogy — mind a tulajdonos kisasszonyok is — mert szakképzettsége, mind segédtanítóik és tantónők ügybuzgalma által biztosítva van a növendékek alapos és helyes irányu oktatása. E növendéket, melyekben a szokott eleméntáris tanulmányokon kívül a rajz, francia nyelv, zongora és mindennemű női kézi munkában nyerneket oktatást a növendék ele, előnyösen ajánlja azon körülmény, hogy a tannyelv részben a német nyel.

(—) Alvinczről felszólalást kaptunk, melyből az tűnik ki, hogy lapunkat egy hó óta rendellenül kapják, sőt egy némely szám egészen el is veszett. Kérjük a t. postahivatalt: szüntesse meg a bajt és ne adjon ily méltó panaszokra okot, miután kiadó hivatalunk pontosan szét küld minden egyes számot.

KÜLFÖLD.

Weissenburg francia földön esik, a Vorgesek aljában, balra a Leutertől, egy kis, 6000 lélekkel bíró iparos város s nevezetes vasúti állomás, mert a Mainz és Strassburg közt közlekedő vonatok itt váltakoznak. Hogy a támadás porosz részről történt, sok körülmény valószínűvé teszi s Landauból jöttek a távirati tádoisítások, hogy a francziák Weissenburgot meg sem szállították, s a porosz főparancsnoknak Frigyes Károly herczegnek hadiszállása Neunkirchenben volt. Hogy e csatában a német erőt túlsúlyban, mondhatjuk jelentékeny túlsúlyban volt, mert maga a hivatalos sürgöny is bevallja, hogy 3 porosz hadtestnek: az 5 és 11-dik porosz és a 2 dik bajor hadtest ezreidei győztesen egyetlen egy francia hadosztály felett, Mac Mahon hadtestének Douai, kit egy hamis hír a háboru kezdetén megölt, afrikai ezreidei élén halt meg hősi halállal. Azonban ny látszik, hogy a diadal vívmánya a poroszok részére nem volt hosszantartó. A vezér nélkül megszaladt francia csapatok, mint ezt az „Ung. Lloyd“-nak tegnap este Baseltől érkezett 2 távsürgönye egyhangulag igazolják a támadást, kiverték a poroszokat Weissenburgból, még pedig mint a sürgöny mondja, tetemes veszteséggel. Ha e hír igaz, a legközelebbi távatlgrönyök meg fogják erősíteni. Addig térjünk vissza a saarbrückeni csatáról érkezett újabb hírekre. A „Journal Officiel“ közölte Frossard jelentését, mely szerint a francziák vesztesége 6 halott és 70 sebesült.

A saarbrückeni kerültek, mely a német kerülébről először esett a francziák hatalmába. Keletről a bajor Pfalz, északon Poroszország, délen és nyugaton pedig Franciaország képezi határát, 6.98 □ mérföldnyi területtel bír, s nagyobbrészt a Saar és Rhén közötti hegyháton fekszik. A Saar e kerüléket két részre osztja. A főréss, a Saartól északra és nyugatra fekszik. Az egész terület mintegy nyolczvan ezer lakossal bír, melyből magára Saarbrücken városra 15,000 lélek esik. A város barátságos völgyben fekszik, s a szomszéd magaslatoak által domináltak. A poroszok nem erősítették meg azt s egy ezred — 3000 ember — porosz lövés, valamint egy ezred dzsidás volt benne elhelyezve. Stratégiai jelentősége e helynek annyiban van, a mennyiben innen ágazik ki a Trierbe s a szomszédos Nabe völgybe vezető vasút.

A francia hadéő előnyomulása esetére, kétségkivül nagy szerepet fognak játszani azon várak, melyek a rajna vidéki német védvonalnak stratégiai szempontból legfontosabb támpontjai képezik. Poroszország a Rajna vidékén következő nevezetesebb várakkal bír: 1. Saarlonis a Saar mellett, mely igen veszedelmes lehet egy támadó ellenségre nézve. 2. Wesel, másodranga erősség, a Rajna jobb partján. 3. Köln Deutz, mely a mellette levő bires vasúti hidat védelmezi; 1858 ban két erődítvényt kapott a Rajna bal partján. 4. Koblenz, a Rajna bal és 5. Ahrenstein, a Rajna jobb partján mindkettő a legkitünőbb rajnai erősségek közt van. Ezen két erősség annál fontosabb, mivel mind a Parisból, mind a Berlinből kiinduló hadműködési vonal ezen pontokon vonul keresztül. 6. Mainz. Első rangu erősség a Rajna bal partján, a rajnai hidvárcsacsal szemben. 7.

Eastatt, a Rajna jobb partján, Basel és Mainz közt. Ez bár másod-, sőt harmadrangu erősség, mégis elővédsműveivel, oldalirányban, nem kevés szerepet játszik a Rajna jobb partjának védelmében. Végül megemlítendő a bajor Landau és Gemersheim, de csak az utóbbi erősség van kellőleg építve és felszerelve.

A francia lapok brüsseli közlései szerint, Antwerp jelenleg egy nagy tábor. A hadikészületek nagy mérvben folynak; azonban a katonák tudják, hogy az összehúzóds nem igen valószínű, s hogy idővesztésen kívül egyéb áldozatot nem kell hozni. A mi a tiszteket illeti, ezek örülnek, hogy a legutóbbi 40 év telésénélől megmenekülhetnek. A belga sereg porosz ellenes, s nagy rokonszenvvel viseltetik Franciaország iránt. Napoleon császárnak a belga semlegeség tiszteletben tartása iránti nyilatkozatai igen jó hatást idéztek elő. Egy brüsseli képesarok, mely külföldiek által nagyon látogatott, némely oly képeket is foglalt magában, melyeken a francia katonák nem igen fényes szerepet játszottak. A múlt héten mindezen képek eltávolítottak. Ily tény még a legnagyobb érzékenységet is kielégítheti.

Az olasz király 20,000 főnyi figyelő hadtestet küldött Vitrobó felé, Lamarmora alatt.

Florenz, aug. 5. A francziák odahagyták Viterbót. Holnapra várják a hajókat, melyek a hadosztály maradványait elszállítandják.

Rómából f. hó 4 ról jelentik, hogy a francziák kivonulása után 3 pápai vadászszázad Civita-Vechiát és 4 pápai znavaszázad Viterbót szállja meg. Azon hír, mintha Gualterio Rómába jöna a pápával való egyezkedés előkészítése végett, alaptalan.

Hir szerint a württembergi király a következő jelentékeu szavakat mondá: Bármi történék is, ezen ország népe 20 évre tükre van téve, s a háboru roppant mérvben szaporítandja azon alattvalóim számát, kik Amerikába költöznek ki.

Metzből írják jul. 26 ról: A gárda csapatai lassanként megérkeznek. Ha az indulási parancs kiadott, gyors menetben fognak előre haladni. A francia római hadsereg 350—400 ezer emberből álland. Van pedig 100 ezred gyalog, a 3000 ember; 20 zászlóalj gyalogvadász, a 1000 ember; a gárda mintegy 40,000 ember, a lovasság 50,000 ember, ezenkívül a tüzérség stb. A kelettengeri hadsereg a tengerészekkel együtt 80,000 ember. Az önkéntesekből már 100 zászlóalj alakított.

Paris, aug. 4. „Journal Officiel“ Grammont herczegnek egy sürgönyét közli, melyben kiemelteti, hogy Bismarck azt tanácsolá Napoleon herczegnek, hogy Franciaország foglalja el Belgiumot. Goltz gróf ismétlé ezen tanácsot a francia udvarnál; de Franciaország e tekintetben semmiféle tárgyalásokba nem bocsátkozott Bismarckkal. A sürgöny arra emlékeztet, hogy Franciaország lefegyverkezést akart, a mit azonban Bismarck megtagadott, mentéggül az Anstria és a délnémet államok közötti szövetségtől való félelmet, és Franciaország nagyobboldásának eshetőségét hozván fel. Bismarck legfőképp azt hanguloyozá, hogy aggodalmat táplál Oroszország politikája miatt. Bismarck ez alkalommal a szent pétérvári kabinet irányában ily nyilatkozatokat szőtt beszédébe, mely sértő insinuatiókat Grammont hg. nem kívánja ismétlni.

Algírban három új turko ezred állítatik föl; számszerint 25,000 ember AbdeKader nyujt ehhez segédkezt, ki 20,000 embert fog vezetni a Rajnán át — lovas arabokat.

A Chassepot gyártás gőzerővel foly. Legtöbb baj az összeállítással, van, miután az egyes részek (eső, faágy stb.) már rég kikérült a gyárakból.

Florenz, aug. 4. Velence környéke megerősítetik, a kikötők, védelmi állapotba helyeztetnek. A hadi hajók készen állnak a Napolyba lendő vitorlázásra. Nagymérvű lövésárllás. Az 1848-diki korosztály behivatott.

A „N. fr. Presse“ aug. 4 én arról értesült Parisból, — miszerint a keleti pályán Parisból Metz és Strassburgba, és Baseltől Strassburgba, 10 nap alatt 232,000 ember, 59,000 ló és 400 ágyu szállítattak, melyhez még 30,000 ember az éjszakeleti helyőrségekben is vonatott.

Abdel Kader egy lovas csapat parancsnokságával fog megbízatni, melylyel a Rajnánál kell operálnia.

Francia lapok sokat beszélnek a porosz haderőknel uralgó fegyelmetlenségről, a háborutól való irtózástól, s a honvédség honvágyáról.

Jütlandban nagyban folynak a lovásárllások. 8000 ló vásároltatott össze a két utolsó hétben s ez mintegy 1½ millió poroszallér értéket képvisel.

Hamburgból 1000 önkénytes jelentkezett a tengeri szolgálathoz.

A poroszok lerontottak minden világító tornyot az északi és balti tengeren; de nem számítottak a villanygépek használatára, melyet olyan szerencsésen használtak az amerikaiak a déli háboruban.

London, aug. 5. Az angol hadi készületek rendkívüli mérvben megkezdettek.

A „Dan. Ztg.“ írja, hogy a porosz-orosz határhoz igen közel Orosz-Lengyelországban, Grajewo és Szcuczen közt 10,000 orosz őszpontosít-

tatott. — E hely a porosz déli vaspályavonalhoz esik közel, — s az orosz haderőknek a porosz hadtestekkel való gyors egyesítése szempontjából bir fontossággal.

Konstantinápolyból távirják a „Wanderer“-nek: Törökország készülődési nagy erélyvel folytatott. Négy hadtest fog teljesen hadilábra állítani. Titkos betűkkel irt táviratok nem fogadtak többé el az ottoman birodalom távirai állomásain. Hobbart pasa is a hajóraj egy osztályával kiindul a görög tengerre.

Párisból f. hó 1 ről jelentik, hogy a Poroszország elleni háború mellett a lelkesülés egész Franciaországban növekedőben van. Számtalan nemzeti aláírások történnék; a színházakban minden este hazafias tüntetések fordultak elő.

Mint Berlinből aug. 1 ről jelentik, a porosz király elutazása előtt következő manifestumot bocsátotta ki: „Midőn a hadsereghez megyek, hogy vele együtt barcoljak a legnagyobb javak megvédése végett, egyszersmind tekintettel a nép egyértelmű felkérésére: általános bocsánatot birtetek a politikai vétésekre. Az államminiszterium meg van bízva, hogy jelentést tegyen nekem e tárgyban. A nép tudja, hogy a békétörés s az ellenség

geskedés valóban nem a mi részünkről kezdeményeztetett, s mi el vagyunk határozva, mint atyáink Istenbe vetett bizalommal megállani a háborút, hazánk megmentése végett.“

Mainz, aug. 2. A király egy kiáltványt bocsátott ki a hadsereghez, melyben mondatik: Egész Németország egy szívvvel és lélekkel fegyverben áll a szomszéd állam ellen, mely minket hadizenet nélkül *) meglepett. Fenyegettet hazánk, becsületünk és saját tüzelyünk védelméről kell gondoskodnunk. Ma átveszem az összes hadsereg vezényletét és bizalommal megyek a harcra, melyet atyáink bízott helyzetben egykor dicsőségesen viseltek. Velem az egész baha bizodalommal tekint reátok; Isten igazságos ügyünket segíti fogja.

Róma, jul. 31. Antonelli bíbornok egyedül lehetséges polihika gyanánt a Florenczével való egyetértést ajánlá a pápának. A curiánál nagy izgatóttasg uralkodik a francziák elvonulása miatt. Az angol követ a pápának menhely gyanánt ajánlá fel Maltát. Azt állítják, a pápa ezen ajánlatot vizsantassítá.

*) Az egész világ tudja, hogy a francziák hadat izentek. Szerk.

Civita-Vecchia, jul. 31. A hatodik ezred vadászait sietve a „Napoleon herceg“ nevű magángőzbajóra szállítják. Augustus 10 kéig valamennyi franczia eltávozik az Egyház-Államból.

Legújabb.

Weissenburgnál Donai 37,000-nyi hadtestét 150,000 porosz támadta és verte meg; de Mac-Mahon hadseregével segítségére elősietett, rendkívüli roppant veszteséget okozott a poroszoknak s őket nemcsak a városból, hanem minden elfoglalt posztóikból diadalmasan kiűzte.

Bécs, aug. 6. A „Morgenpost“ egy jelentést hoz Kolmarból, e hó 5-ről este: Ma reggeltől kezdve nagy tüzközlet foly Strassburg és Saarbrück között. Kimenetele még nincs tudva.

Berlin, aug. 6. A Wolff-féle levelezési iroda a koronabank Woeithi csatájáról, délután 4 $\frac{1}{2}$ óráról kelt következő táviratát közli: Győzelmet teljes csata Wörthnél. Mac Mahon, hadseregének legnagyobb részével teljesen megveretvén Bitschbe visszanyomott.

A „Gaulois“ szerint a poroszok vesztesége,

a weissenburgi csatában 7000 (hét ezer) főre menne. A hivatalos jelentés azt mondja, hogy Mac Mahon egy hadtesttel egy igen erős hadálláspontot tart elfoglalva. Az összes hadtestek távirai összeköttetésben vannak egymással.

Páris, aug. 6. Tegnap este egész Páris lábon állt; a Montmartre és Italen-boulevardokon a közlekedés megakadályoztatott. Drehez és Hirsch bankhivatalai a Richelieu uton bezárattak, ezen felirat függvén a zártajtókön: „Zárva Berlin bevételeig.“ Párisban mindenütt hazafias dalokat és felkiáltásokat hangoztatnak.

Távirati tudósítás a Bécsi Dörzerói.

Aug. 8 án: 5% Metalique 100 frt 52.75. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 62.60. Kama 52.75. 1860. Kölcsön 86.50. Bankköszvény 665. Hitelintézet részvény 200 frt 334.50. London 10 frt st. 100 frt. 23 $\frac{1}{2}$ kr 127.75. Ezma 127. —. Cs. királyi arany 6.12. Napoleondor 20 fran. 10.29.

Földterhmentési kötvények: Magyar 72. —. Temesi 67. —. Erdélyi 67.50. Horv.-Slavon 82.50.

Tulajd. és telefős szerkesztő: Sándor Jozaef.

HIVATALOS.

ad Sz. 250. 1870.

Arlejtési hirdetés.

Kolozs megye felső kerülete némely építés alatt álló utvonalaire szükséges kö, kavics és tört kő-halmok előállítására és kiszállítására vállalkozók által célozotván, e végből f. é. **Augusztus 22-én d. e. 10 órakor Kolozsvártt**, a megye házá- nál arlejtés fog tartatni. Tájékoztul a következők hozatnak tudomásra:

- 1) A Bács Zsombori utvonalon szükségeltetik:
 - a) A Kardosfalvi birtól a M. Nádasi vasút állomáig 540 kavics-halom. Elő- állítása történnék a bácsi kavics-bányából. Kikiáltási ára egy halomnak 3 frt 97 kr.
 - b) A M. Nádasi vasút állomástól a M. Sárdi kőbányáig 374 tört kő-halom. Elő- állítása a M. Sárdi kőbányából. Kikiáltási ára egy halomnak 6 frt 18 kr.
- 2) A N. Almás-Zsombori utra kell 268 kő-ből kő Kikiáltási ára egy kőb-ölnék 19 frt 32 kr.

A vállalkozni akarók a részletek iránt felvilágosítást nyerhetnek mindennap a vár- megyeházánál a Közigazg. aljegyző irodában.

Kolozs megye Kolozsvártt, auguszt. 3-án tartott tisztségi üléséből

Gyarmathy Miklós, alispán.

Csákány László, aljegyző.

Sz. 1450 1870.

382

Árverezési hirdetmény.

A főmeltóság m. kir. pénzügyminiszteriumnak f. é. 27,469. számú magos intéz- kedése folytán a Décs-Szamosújvári kincstári uradalomhoz tartozó, és Szépkényerű Szentmártonba, Kéröbe, Ungurfalván, Kis Somkúton, Nagy Borsán, Bálványos Vár- alyán, Soosmezőn és Vasas Szent-Iványon fekvő rész-jószágok 1871-ik évi május 1. kezdve 10 évekre fognak haszonbérbe adatni.

A méltóságos m. kir. bányá igazgat ságnak folyó évi július 28. kelt 5682. szá- mu leírata következőben a bérbeadás nyilvános árverezésem zárt és szóbeli ajánlatok elfogadásával fog megtörténni, mely folyó **augusztus hava 24-én és a követ- kező napon dél előtti 9 órakor**, a Décsi adó mint gazdasági hivatal termében fog végrehajtatni.

Mindazon bérleni szándékozók kik magukat erkölcsiségök, vállalat képességök, ugy szintén a bérlési vállalatok megkivántató vagyonosságokról beigazolhatják, fel- hivatnak ajánlatuk 10% mint vadírtot magokkal hozva az árverezéshez megjelenni.

Az egyes bérlemények körül írása ugy szintén az árverezési feltételek a hiva- talnál nappali órákban megtekinthetők.

M. kir. adó mint Gazdasági hivatal.

Décsen, 1870. Augusztus 3-án.

(335)

„VICTORIA“ biztosító társaság Kolozsvártt.

Biztosítéki alap.

Alaptőke	1.597.700 frt — kr.
Tartaléktőke	26.894 „ 75 kr.
Díjartalék	667.779 „ 39 kr.
Kartartalék	14.955 „ — kr.
Évi bevétel	1500.000 „ — kr.

Forgalom 1869-ben.

Biztosított érték	122.796.234 frt — kr.
Bevétel	1.427.066 „ — kr.
Kárfizetés	337.466 „ 92 kr.
Összeskárfizetés:	1865—1869-ben 838.560 „ 92.

Biztosított megszabott olesó díj és különös kedvezmények
a) mellett: szalmás gabona, és takarmány-neműeket, aszta- gokban és boglyákban, ugy szinte fedél alatt, benn a helységben vagy kinn a me- zőn (gabona neműeknél a biztosítás érvénye eleséplés után a magra is kiterjesz- tetik mihelyt annak lerakodási helye előre bejelentetett).

b) épületek, mint: lak és gazdasági épületeket, gyárak, mal- mak, templomok, stb.

c) lakházakban: butorokot, tükrök, képek, órák, szőnyegek, üveg- és porcellán neműek, függönyök, férfi és női ruhák, ágy, asztal- és fehéreneműek, könyvek, konyha-eszközök stb. stb. szóval minden névvel nevezendő, egy háztartás- hoz szükséges kelleket:

d) gazdasági épületekben: szekerek, ekék, szának, egyéb gazdasági eszközök és gépeket, ugy marhák, lovak, juhok, sertéseket, stb.

e) kereskedésekben: a kereskedés minden ágához tartozó cikkek.

f) műhelyekben: készletek, feldogozandó anyagok, készmunkát, szerszá- mokat stb.

Az ingóságokra nézve a biztosítási díjak az illető épület fedéldíjához arányban tetemesen leszállítattak, ugy hogy mindenki csekély áldozattal minden ingóságait biztosíthatja s külföldben is a felvétel minden tekintetben könnyít- ve van.

A fentebbi számokban kimutatott ületli eredmény nem csupán a közönség min- dig növekvő belátásának, a biztosítás szükségessége iránt, hanem egyszersmind és nagy mértékben azon bizalomnak tulajdonítható, melyet a „Victoria“ olesó díjal be- csületes eljárása, káraikok gyors és igazságos rendezése által vívott ki magának. A társaság nemcsak tetemes fizt. sítéki alapjával, de nagy összeköttetéseinél fogva és mindig növekvő évi bevételeivel is teljes biztóságot nyújt. Ügynökei az ország minden főbb pontján vannak, kik minden szükséges felvilágosítással szolgálnak és írásbeli megrendeléseket is elfogadnak.

a „Victoria“ biztosító-társaság ügynöksége Kolozsvártt.

(334)

Eladó borok.

Balavásáran a Le-Camus-féle udvarban a következő első minőség- gü és kitünően kezelt borok eladók:

1834-ik évi 50 veder,	1848-iki 50 veder,
1856-ik évi 120 veder,	1862-iki 920 veder,
1866-ik évi 220 veder,	1868-iki 710 veder,
	és 1869-iki 400 veder.

A bor hordóval, vagy a nélkül vehető. Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtar © Fundatia pentru Știință, BCU Cluj Napoca.

A pincze használata még másfél évig tart. Maros-Vásárhelyt Kozma

(337)

A kereskedelmi és ipar-akadémia Gratzban,

magasabb kereskedelmi és iparos képző intézet a f. é. október 1-én kezd 8-dik évfolyamát.

Az iskola célja: Derék üzlemberek elméleti és gyakorlati kiképzése. **Szervezet:** Az iskola áll két szakiskolából, a kereskedelmiből s a kereskedő iparosból, mindégik 3 éves tanfolyammal; az utóbbi vegytani és erömütáni irányra oszlik. A szaktárgyakon kívül 3 nyelv tanítatik (olasz, franczia, angol), a gya- korlati kiképzés tekintetéből létezik egy mintavárod, egy vegyész-méhely s egy erömü- tani tanműhely.

Fölvételi feltételek: 14 életév, az alreáltanoda, a polgári tanoda vagy az algyméasituni ismeretek. Azok számára, a kik ezen ismeretekkel nem birnak, előkészítő osztály létezik.

Védkötelezettség: Az akadémia tanulói, mint az egyetem hallgatói, az új védrendszert által kimondott egy évi önkéntesség kedvezményesen részesülnek.

Növelde: Idegen tanulók számára két, az intézet tanárai által vezetett, s az intézet tanulói számára alapított növelde létezik, u. m.

a Kubn Alajos tanár uré, 1. Haydngasse 4.

a Wallnöfer György tanár uré, Klosterwergasse 26.

Különbön tekintélyes családok is, a hol idegen tanulók felügylést és ellátást nyerne, jelöltetnek ki az igazgatóság által.

Minden kérdésre készségesen ad felvilágosítást és kimerítő átnézést

a grázi kereskedelmi és ipar-akadémia igazgatósága.

Dr. ALWENS, igazgató.

(329)

Haszonbéri hirdetmény. Az előpataki

BORVIZKÚTAK

haszon élvezete, a jövő év Szentgyörgy napjától kezdődőleg hat egy- másután következő évekre, a legtöbbet ígérőnek a f. év

September 18-kán Előpatakon

tartandó árverezés alkalmával haszonbérbe adatik.

Mind azok, kik a haszonbér kivételében szólanı akarnak, s a haszonbéri feltételek összes pontjait részletesen is megtekinteni óhaj- tanak, megtekinthetők Előpatakána fürdő birtokosságnál, Brassóban C. Sterio pénzváltó irodájában, Sepsı-Szent-Györgyön Bogdán urak kereskedésében.

Az előpataki fürdői Birtokosság július 24-én tartott gyüléséből.

ULITZ ÁGOSTON,

b. j.

(332)

Haszonbéri hirdetés.

A kolozsvári ev. ref. egyháznak a magyar-kapun kívül fekvő „három li- lion“ című kocsmaja f. évi sept. 4-én d. e. Kele Izrael egyházi gazda- gondnok kurta-szappanyutezai 368. számú hazánál tartandó árverezés utján f. évi szt. M. haly napjától kezdve 3 egymásra következő évre, a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni. A haszonbéri föltételek nevezet egyházi gazda gondnok nál mindenkor megtekinthetők, ki egyszersmind ajánlatokat is elfogad.

Nyavalyatörésben (Fallsucht) szenvedőket

levél általi uton gyógyít a nehézkör valódi orvosa Dr. Killisch O. Berlinben, jelenleg Louisestrasse N° 45. Eddigél 100 nál több nyavalyatörést gyógyított meg. (97) (97) (97) (55—156)

Magy. kir. díj-sorsjegyek az 1870-ik évről.

Főnyeremény 250.000 frt. Legkisebb nyeremény 104—200 frt.

Huzás 1870 augusztus 15-én.

(298)

Törvényesen bélyegzett

Részjegyek,

addig érvényesek, a mig azokra a 250,000 frtől 104—200 frtig terjedő nyeremények egy huszad része nem esett:

7 frtjával,

10 darab 68 frt. 20 darab 135 frt.

az összeg készpénzben beküldése, vagy utánvét mellett.

Nyeremény-lajstromok ingyen.

Rothschild és társa,

Bécs, Postgasse Nro. 14.

(336)

Egy 6 lóerejű — és ökrök által is hajtható — Clayton Schuttleworth-féle zsákoló szalma rázóval, ellátott Cseplő- gép eladó, vagy bérbeadó működési képessége megtekinthető Sz.-Fene- sen. Értekezhetni ugyanott Szabó Jó- zsefnél.

(287)

Haszonbér.

Tordavármegyében Mező Ritsón Marosvárárhelyhez 1 $\frac{1}{2}$ óra járásra, egy 529 holdból álló tagosítás alatt lé- vő birtok, erdővel, szőlővel, hozzá tar- tozó lak- és gazdasági épületekkel; ugy- mint: teljes instructional felszerelve 1871 Szentgyörgy napjától kezdve 6 egymásután következő évkre bér- be kiadandó, vagy örök áron is el- adó. Értekezhetni level útján Ürmösön, utolsó posta Nagy-Ajta,

MAURER MIHÁLYLYAL.

(272)

Striberny Stanislaus,

fegyvergyárnok és szállító a cs. kir. had- sereg számára.

Raktár Mariabilferstrasse Nr. 90.

Saját gyár Hütteldorf Bécs mellett legjobb osztályozott raktárt tart minden- féle vágó-, szuró- és löfegyverek- ből, vadász- és vivészközökből, lovaglószerekből, fegyver és fel- szerelési cikkekéből, hátultöltő- fegyverekből, revolverek- és ter- zerekből saját gyártmánya szerint a legutányosabb gyári áron.

Részletes árjegyek kívánatra in- gyen szolgáltatnak. Megrendelések a fel- adá-, vagy rajzminta szerint pontosan tel- jesíttetnek.

Demjén László

könyv- mű- és hangjegyek ke- reskedésében

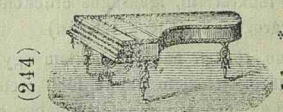
KOLOZSVÁRTT.

Főpiacz:

legújabb könyvek, képek, HANGJEGYEK

valamint kitéző

Bécsi zongorák gyári áron folyvást kaphatók.

(214)

(328)

Biásini szállódájában

Kolozsvártt,

a „Restauratio“

italok árulhatási jogával, étteremmel sat. bérbe kiadó. Értekezhetni a tulajdonossal.